

LIBERTATEA

ABONAMENTUL:
Până la 31 Decembre v. 1918. . . Cor. 4°—
Un număr 40 fil,

Foaie politică, socială și economică.
Apare în fiecare Joi.

INSERTIUNI:
După înțelegere.

Adunarea Națională.

S'a prevăzut cum va hotărî și a hotărît cum s'a prevăzut: alipirea către România a tuturor ținuturilor locuite de Români.

Am trecut cu pace și peste ziua de Duminecă, 1 Decembre nou 1918, o zi care se va scrie cu litere de aur în cartea neamului nostru românesc. În ziua aceasta, poporul român din tot cuprinsul plaiurilor dincoace de Carpați și-a rostit voința lui neștrămutată de a se uni cu frații lui de un sânge din România întregită cu Basarabia și Bucovina. Prin această rostire înțeleaptă unitatea neamului nostru e desăvârșită. Dacia lui Traian și România unită pe timp scurt de Mihaiu Viteazul și-a luat ființă pentru toate timpurile cât va trăi neamul românesc pe pământ.

Despre mărețea adunare scriem următoarele:

Având vreme de iarnă cu drumuri noroioase, desfundate, cu boala spaniolă pretutindeni și cu neorânduie în unele părți: marele nostru sfat național statorise de timpuriu anume delegați, cari să represinte în mod oficios toate straturile poporului român, dela vlădică până la opincă, încât nimeni — și mai ales Ungurii — să nu poată zice nici măc, că nu ar fi fost reprezentat tot poporul la adunare.

Eu am făcut socoteală și și am aflat că acești reprezentanți oficioși ar fi fost în număr rotund 1000 de inși.

Cu toate greutatețile vremii, la Alba-Iulia s'au adunat însă cel puțin de 100 ori atâția, adică la 100.000 de oameni. A-

lergat-au bănățenii, cu toate opreliștele încercate din partea Sârbilor. Grăbit-au bihoreni, crișenii, sălăgenii, maramureșenii, bistrițenii, someșenii. Venit-au brașovenii, cari multe au suferit în doi ani din urmă. În rând au fost mărginenii, fala neamului nostru, pentru cari născocise mai astăvară faimosul Apponyi urgisita zonă culturală. Nu au lipsit blăjenii cei sprinteni ca furnicile. Coborât-au Moșii din toate ascunzișurile lor, ademniți de strălucirea libertății. Adeveritu-s'au cuvintele poetului:

Preoți cu crucea 'n frunte,
căci oastea e creștină
Devisa-i libertate
și scopul e prea sfânt,

căci archiereii nostri au fost între cei dintâi sosiți.

Duminecă dimineața, la ora 7, archiereii au început slujba dzeiască atât în biserica gr.-or. cât și în biserica gr.-cat. din Alba-Iulia, fiind o mulțime mare la amândouă bisericile. Intre ectenii coriștii înțonând și strofe din Deșteaptă-te Române, mulțimea a izbucnit în hohote de plâns...

Pe la 10 sosește timpul adunării. Reprezentanții oficioși țin ședință în sală. După ora 12 se publică poporului, adunat la 5 tribune, hotărârea adusă în ședință.

La tribuna principală vorbesc dnii Dr. Vlad, Aurel Lazar, Groza, Episcopii Cristea și Hosszu.

Când episcopul Cristea întreabă poporul că voește unirea cu România? publicul izbucnește în strigăte de „vrem unirea“, strigăte — ce păreau că nu mai au capăt. Toate drapelele tricolore se leagănă, ca vrăjite de adierea tainică a viitorului...

Pe la ora 2 sosese dela Iași omnii: general Leonte, Ioan Păucescu, fost deputat, Tilică Ioanid, fost deputat; apoi ardelenii Ghiță Pop, Iosif Schiopu, Eugen Goga ziaristi și Vasile C. Osvadă.

Din partea Bucovinei încă a fost de față o deputațiune mai mare, condusă de dl Alecu Procopovici.

Din partea Basarabiei dl P. Halipa.

Pe la 3 mulțimea începe a se retrage către casă: pe jos, cu trenuri și căruțe, ducând amintirea unei zile din cele mai însemnate, din câte are neamul românesc.

Dacă nemuritorul nostru poet național plângea pe vremuri, că

Pe voi vă nimiciră
a pizmei răutate

Și oarba neunire
la Milcov și Carpați
astăzi ne putem mângăia, că i-am înrăptuit cuvintele de proc:

Iar noi pătrunși în suflet
de sfânta libertate
Jurăm că vom da mâna

să fim pururea frați!
Așa să ne ajute D zeu!

Marea Adunare Națională dela Alba-Iulia a votat cu unanimitate între continue aclamațiuni următoarea

Hotărîre:

I Adunarea Națională a tuturor Românilor din Transilvania, Bănat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Novembre (1 Decembre) 1918 decretează unirea tuturor Românilor și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii cu România. Adunarea Națională proclamă indeosebi dreptul inalienabil a națiunii române la întreg Bănatul cuprins între riul Murăș, Tisa și Dunăre.

II. Adunarea Națională rezervă teritoriile sus indicate autonomie provizorie până la întrunirea Constituantei, aleasă pe baza dreptului obștesc.

III. În legătură cu aceste hotărîri ca principiu fundamental la alcătuirea noului Stat Român, Adunarea Națională proclamă următoarele:

1. Deplina libertate pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui administra și judeca în limba sa prin indivizi din sinul seu și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egala îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din stat.

3. Instăpânirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate terenele vieții publice. Totul obștească direct, egal secret pe comune în mod proporțional pentru ambele sexe în vârsta de 21 de ani la reprezentare în comune, județe ori parlament.

4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire, liberă propagandă a tuturor gândurilor omenești.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri, desfășurând fidel comisele și pe temeiul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile i-se va face posibil țaranului să-și creieze o proprietate (arat, pășune, pădure) cel puțin atât cât să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe deopotrivă promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențarea producției.

6. Muncitorimei industriale i se asigură aceleași drepturi și avantajii, cari sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din opus.

IV. Adunarea Națională dă expresiune dorinței sale ca congresul de pace să înfăptuiască comunitatea națiunilor libere în așa chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici deopotrivă, iar în viitor să se elimineze războiul, ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale.

V. Adunarea Națională salută cu iubire și entuziasm liberarea naținilor subjugate până aici în Monarhia Austro-Ungară, anume națiunea ceco-slovacă, austro-germană, jugoslavă, polonă și rutenă și hotărăște ca acest salut al său să se aducă la cunoștință tuturor acelor națiuni.

VI. Adunarea Națională trimite salutul său Bucovinei.

VII. Adunarea Națională cu smerenie să închină înaintea memoriei acelor bravi Români, cari în acest războiu și-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea Națională dă expresiune mulțumitei și admirățiunii sale tuturor Puterilor aliate, cari prin strălucitele lupte, purtate cu cerbicie contra unui dușman, pregătit de multe decenii pentru războiu, au scăpat civilizațiunea din ghiarale barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Ungaria, Transilvania și Bănat. Adunarea Națională hotărăște instituirea unui mare Sfat național român, care va avea toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română oricând și pretutindeni, față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile pe cari le va afla necesare în interesul națiunii.

Cum putem înainta?

Am putea răspunde scurt: Prin noi înșine. Să voim și vom putea.

Va zice cineva, că aceste sunt cuvinte frumoase, sfaturi ieftine, ce le-am auzit de nenumărate ori. Mai bucuros le-am vinde, decum le-am cumpăra.

Să ne luminăm un pic și ne vom convinge că e vorba de lucruri interesante.

Știm că în Transilvania și Ungaria suntem în număr rotund 3 milioane de Români. Multime destul de impunătoare, care nu trebuie să cântărim numai ca număr, ca vitele necuvântătoare, ci trebuie să fim suflete adevărate, oameni luminați și doritori de înaintare.

Una din căile înaintării este scrisul și cetitul. De aceea, toate statele și împărățiile se nisuesc ca să fie știutori de carte cât de puțin, ba dacă se poate toți locuitorii.

Durere, că noi Românii nu stăm tocmai bine în privința asta. Avem mulți analfabeți, cum se numesc neștiutori de carte. De vină sunt mai întâi plugarii, că nu-și dau toți copiii la școală, cel puțin în lunile de iarnă. De vină au fost și cârmuirile străine, cari în loc să ne înmulțească și să ne ajutore școlile, au socotit mai cu cale să ne strice și cele ce le aveam, încât zeci și sute de sate au rămas de vr'o zece ani fără urmă de școală.

Cu toate aceste împrejurări ticăloase, atârănătoare și neatârănătoare de voința noastră, putem presupune că zece procente dintre Români știu bine scrie și ceti. Adecă, tot al zecelea Român e bun știutor de carte.

Socoteala aceasta însemnează că din 3 milioane de Români avem 300,000 adecă treisute de mii de cetitori.

Acești 300 mii ar putea face adevărate minuni, dacă nu ar fi 300 mii de oameni nepăsători ci oameni voitori de bine și doritori de înaintare.

Un om, care ține la întărirea sa sufletească, la luminarea minții sale, dă cel puțin 50 coroane la an pe gazete și pe cărți de cetit. O sumă destul de neînsemnată, cât timp pe tabac (tutun, duhan) dă bucuros sute de coroane.

Ei bine, din 50 coroane la an, fiecare cetitor s'ar putea înscrie membru la „Asociație“, cu taxa de

10 coroane. Ar primi, în schimb, câteva cărțițele populare.

Cu 20 coroane și ar putea abona gazeta populară săptămânală din ținutul său.

Cu alte 20 coroane și-ar putea cumpăra un calendar și alte cărți folositoare, după plac.

Acuma să vedem ce înaintări s'ar putea face pentru banii amintiți.

1. Mai întâi, cetitorul și-ar avea gazeta de săptămână și felurite cărți populare de învățătură și petrecere peste tot anul și mai ales pentru Dumineci și sărbători.

2. Asociația noastră ar avea un venit anual de 3 milioane, cu care s'ar putea desvolta în mod nevisat. Ar putea susține școala de fete, internatul, muzeul, biblioteca, înființând chiar și o tipografie pentru scoaterea cărților populare.

3. Prin abonarea unei gazete săptămânale, s'ar putea înființa și scoate regulat cel puțin 10 foi populare, în 10 ținuturi: Brașov, Sibiu, Blaș, Orăștie, Arad, Lugos, Oradea Cluș, Bistrița, Sătmăr fiecare foaie câte cu 30,000 abonați din cercul său apropiat.

4. Prin foile și cărțile populare s'ar putea înființa și susținea cel puțin 10 tipografii mari, 10 librării (bolte de cărți) și 10 ateliere de legat cărțile.

5. Pe lângă fiecare tipografie ar trebui să lucreze cel puțin 3 redactori, 10 tipografi, 1 administrator și mai multe persoane, cari să pacheteze și să expedieze foile.

6. Pe lângă librării și compactori de asemenea ar trebui mai mulți învățăcei și persoane ajutătoare.

7. Tipografiile având trebuință de multă hârtie, ar putea înființa cel puțin o mare fabrică românească de hârtie, cu zeci și sute de lucrători.

8. Acei redactori, acei tipografi, acei librari, compactori, învățăcei și lucrători ar putea eși tot din păturile jărănimii românești, din familiile plugarilor cu mulți copii, cari nu se pot lăsa numai în nădejdea plugăritului, căci nu le-ar ajunge pământul.

Iată dar că numai dorul de carte și de lumină, jerfa de 50 coroane la an din partea a 300 mii de cetitori plugari, la ce înaintare ne-ar putea duce!

Avut am și până acuma atâția cetitori. Ba poate mai mulți, căci numărul analfabeților români nu face 90 procente, adecă din toată suta de Români 90 să nu știe carte.

Dar cetitorii de până acum nu au avut conștiința de ceea ce pot. Au fost nepăsători. Mai degrabă s'au aprins de certe și neînțelegeri, decât de dorul de lumină și fapte bune.

Urmarea a fost, că dintre toate popoarele împărăției austro-ungare poate numai țiganii stăteau mai pe jos decât Românii.

Gazete populare bune am avut. Dar nici una nu a numărat 30 mii abonați dintre plugari, necum 300 de mii. Asociația nu cred că are o mie de membri (câte cu 10 co-

roane la an) din șirul plugarilor necum 300 de mii.

Și așa mai departe. Plugarii noștri știutori de carte tot cam înălțuri au rămas dela toate pornirile bune, din care s'ar fi putut lumina și înălțuri.

De acu înainte nu trebuie să mai fie așa. Când vom avea școale populare românești în toate satele, apoi cursuri de adulți (școale de sărbători) și coruri jărănești: învățătorii vor avea să îndemne mai aprig la lucruri bune pe plugari. Vor avea și administrația în ajutor iar firile rele vor mai fi și pedepsite, precum copiii răi și neascultători mai sunt și înșrunați câteodată din partea părinților. Omul nepedepsit rămâne nepricepsit. Din răutatea, îndărătnicia și lăcomia celor nepricepuți nu poate rămânea de ocară veșnică un popor întreg.

Gavr. Todică.

Din frământările noastre.

Di Vas. Goldiș, într'o convorbire cu ziaristi maghiari, spune că după alipirea noastră către România, ne vom alege un guvern, care se va așeza în Sibiu.

De ce tocmai în Sibiu? De ce nu în Alba-Iulia?

Avem puțința, ca din Alba-Iulia să facem mai degrabă un oraș românesc decât din Sibiu sășesc. Și să nu scăpăm din vedere momentele economice. Cibiul în vecii vecilor va fi un riu neînsemnat, pe când Murășul, cel mai mare riu al ținuturilor alipite, prin regularea de mult plănuită, se poate face navigabil până la Teiuș.

Ar fi curios, ca nici o capitală a provinciilor României să nu se afle lângă riuri navigabile: nici București, nici Iași, nici Chișineu, nici Cernăuți, nici Sibiu, dacă pentru Sibiu ne am hotări.

Dar iarăș mă întorc și zic să nu ne înbulzim între Sași Sibiuului. Mai bine să ne așinem lângă Moșii noștri și Murășul românesc.

— gt. —

*

Pe cât se svonește „Gazeta Transilvaniei“, cea mai veche gazetă a Românilor de dincoace de Carpați, a încetat să mai iasă de sub tipar, fiindcă de prin Dec. 1916 apucând pe mâna dlor Vlaicu și Sulică, oameni de-o pănură cu metropolitul Mangra, blata gazetă o luase de tot pe alvia mangrismului.

După părerea noastră, acești doi ani ar trebui socotiți ca ani întunecați, ca ani de visuri grele și urite. Cu ivirea zorilor nouă, ar trebui reînviată și Gazeta Transilvaniei, ca ziar de toate zilele, socotindu-i viața adevărată dela Septembrie 1916 de-a dreptul la Noiembrie 1918 și sărind deci peste răstimpul dela Oct. 1916 la Oct. 1918, ca și cum nu ar fi apărut gazeta în aceste 25 de luni, pentru neamul românesc.

In acest mod am păstra foaia vestitului *George Barițiu*, întemeietorul gazetăriei dela noi și ar fi de prisos „*Glasul Ardealului*“.

Organisarea noastră.

„Cugierenii.“

E ziua Sf. Dumitru, 8 Noiembrie 1918. Zi cam noroasă, dar fără ploaie. Vreme plăcută. Preoții încep serviciul divin, iar din brădetul tineretului un număr de 15 flăcăi călări se întrunesc în capul satului din jos la vâtașul călușerilor *George Micu I. Nicolae*, îmbrăcați sărbătorește și românește. Merg către *Vinerea*, spre a întâmpina pe cei 2 frați delegați dela *Orăștie*, trimiși pentru a ne da directivele adevărate. Fetele fac și împodobesc steagul tricolorului român în casa fratelui *George Mihaiu*. Steagul e gata. Il ia în primire stegarii *George Muntean I. Ispas*, în fruntea tineretului îl aduc în sfânta biserică spre a fi sfințiți. S'a început sjânta liturghie, când a sosit steagul, se postează cu el în partea dreaptă a naei bisericii, lângă strană. E lume multă, ticsită, în biserică, ascultând cu mare atențiune sf. liturghie. Mulți au plâns la vederea steagului românesc. Vin delegații fraților din *Orăștie* în persoanele dnilor *Dr. Octavian Sglimbea dir. „Ardeleni“* și *protopopul gr. cat. Ioan Ienea*. După ce s'a gătat sf. liturghie vrednicul preot *Ariton Migia*, după cântarea doxologiei, cetește orânduiala pentru sfințirea steagului românesc. Il stropește cu apă în numele *Tatălui, Fiului și al sf. Duch*.

Mai întâi lasă steagul, apoi poporul dându-se știrea, că jurământul gardei civile, se va ținea în liber, acolo unde s'a ținut prima adunare populară, de glorioasă a mintire a renașterii noastre naționale, acolo de unde mai demult i-se dădea poporului porunci, acel loc a fost „*Treptele căpităniței*“. Fiind zi de târg e adunat popor mult și din satele vecine încât nu mai încăpeau pe străzi, s'au suit prin ferestrele școlii, prin frăgari, iar jur împrejurul poporului stau mândrii călăreți.

O adunare imponentă, o adevărată zi de libertate. Steagul și garda civilă să postează înaintea treptelor. Delegații, preoții, învățătorii și intelectualii stau lângă trepte, când să sune vrednicul preot *Ariton Migia* ca președintele sfatului național, salută delegații, roagă poporul să fie cu atențiune la cele ce se vor vorbi și deschizând adunarea, dă cuvânt protopopului *gr. cat. Ioan Ienea* care desvoltându-și vorbirea, arată poporului obășșia lui romană, roagă poporul să fie credincios lui Dzeu, neamului și conducătorilor lui. Iși încheie vorbirea răsplătită cu „*Să trăiască*“.

Al treilea vorbitor este dnul *Dr. Octavian Sglimbea dir. „Arde-*

leni“. Iși începe vorbirea „*Hai să dăm mână cu mână*“... Aplause furtunoase. Arată poporului drepturile ce le are, în acestea zile mărețe de libertate națională. Al patrulea vorbitor este înflăcăratul învățător *Traian Lupea*, arătând poporului, cari au fost săpătorii fundamentului casei sfatului național din loc, arată comorile și frumusețele *Cugierenilor*, venit au pricepătorii, delegații fraților mai mari din *Orăștie*, ca să ne estimeze, să ne spună, că bine am început fundamentul sfatului național, bine am zidit casa noastră, și au spus că sunt îndestulii foarte mult de cele văzute, că nu s'au așteptat la lucruri așa frumoase din partea *Cugierenilor*.

Le mulțumește în numele poporului tot, pentru venirea lor în mijlocul nostru, spre a ne da sfatul și directivele sfatului național din *Orăștie*.

Il roagă pe dnii delegați în numele poporului, să ne ducă vestea la *Orăștie*, despre ordinea, dragostea și frumusețele despre pui de lei din *Cugir*. Aplause însuflețite.

Jurământul gardei.

Pe trepte se ridică președintele sfatului național *Ariton Migia*, garda vine lângă trepte, steagul le fâlfâie peste capete în adierea lină a vântului, iar preotul cetește și cu toții zic jurământul următor: „*Eu N. N. gardist național civil, jur pe unul Dzeu, că întru toate voi sta la ordinul și poruncile sfatului național român, și cu toată puterea voi lucra pentru susținerea ordinii. Așa să mi ajute unul Dzeu*“. Aplausă. „*Să trăiască*“.

Președintele sfatului i mulțumește poporului pentru ordinea arătată, fiind conștii despre mărirea și însemnătatea acestor zile mărețe de libertate națională,

Preoții, delegații, învățătorii, tineret și tot poporul postându-se în mijlocul străzii, cu capetele descoperite sub steagul tricolorului român, întonează imnul național „*Deșteaptă-te Române*“, „*Trei culori*“, „*Hai să dăm mână cu mână*“ și „*O fetiță de român*“. Să începe hora de preoți, delegați și tineret. Urmează călușerii în frunte cu vâtașul *George Micu I. Nicolae*. Joacă „*Călușerul*“ și „*Bătuta*“. Solemnitatea e gata, poporul și tineretul petrece delegații până la locuința președintelui purtând înaintea lor steagul și cântând „*La arme*“ și „*Drum bun*“.

La locuința părintelui să mai cântă „*O fetiță de Român*“. Președintele mulțumește tineretului și îi dă permisiunea de a juca în școală.

După prânz delegații pleacă către casă fiind duși de alaiul călăreților până în capătul *Vinerei*, iar ceilalți pleacă în ordine la școală unde e petrecerea, iar la 8 ore seara toți se depărtează în ordine și liniște la locuințele lor. În întreg satul e liniște ca în mormânt.

Cugir, la 19 Noiembrie 1918.

Cu stimă
Traian Lupea,
secr. sfatului național.

Noutăți din toate părți.

Marele cartier general din România. Români! Din Inalt ordin al *M. S. Regelui Ferdinand I*, în urma chemărei *Comitetului Național Român*, armata noastră a trecut *Carpații*.

Pășind cu dragoste frățească pe pământul *Transilvaniei* oștirea română vine în numele unor sfinte drepturi naționale și omenești pentru a garanta libertatea deplină a tuturor.

Insufleșiți de aceste gânduri, asigurăm pe toți locuitorii pământului românesc până la *Tisa și Dunăre*, fără deosebire de neam și de lege, că vom păzi cu credință viața și avutul tuturor.

Indemnăm deci întreaga populație ca, sub pavăza oastei *Române*, să-și continue ocupațiile obișnuite, astfel ca viața normală în sate și orașe să nu sufere nici o tulburare.

Fiecărui locuitor i se va respecta libera exercitare a drepturilor sale cetățenești, dar în acelaș timp se pune în vedere tuturor că orice încercare de a provoca dezordine, de a săvârși acte de violențe sau de nesupunere, se va pedepsi cu toată severitatea.

Șeful stat-majorului general al armatei române: *General Prezan*.

*

Na e tocmai de pismuit soarta Germaniei și a Ungariei. În Germania nici decât nu se poate face liniște și ordine. Sunt tot tulburări, revoluții și contrarevoluții. *Bavarezii* vor o republică. *Prusienii* alta. *Hindenburg* s'a alăturat la popor, ca să facă ordine și nu poate face că e cam târziu. Fostul împărat *Wilhelm II* a socotit că scapă fugind în Olanda, dar un iscusit profesor de drept dela *Paris* a zis, că *Wilhelm II* trebuie să fie judecat ca un răufăcător. Ententa a spus deci *Olandei* nu cumva să-l facă scăpat pe *Wilhelm*, că va fi răspunzătoare pentru el. Ententa de asemenea cere dela *Germanii* pe *Tirpitz*, sfătuitorul războiului cu corăbii submarine (umblătoare pe sub apă), prin care s'au făcut atâtea scufundări de vapoare engleze, franceze, germane. Pentru toate aceste scufundări națiunea germană trebuie să și ia plata și resplata pe nevrute. Cum și a sêrat așa va mânca. De asemenea cere Ententa pe generalul *Falkenhayn*, care în toamna anului 1916 credea că va mânca toată armata română. Mai cere apoi pe generalul *Hoffman*, care la pertractările de pace dela *Brest Litovak* bătea în pinteni și sbiera pe *Ruși* că de grabă să facă pace!

Acuma se scrie că acest *Hoffman* a fost prins mai săptămâna trecută și e internat la *Kovno*, împreună cu ducele *bavarez Leopold*.

Anglia mai declară că nu poate încheia pace cu o *Germanie* ho-

dorogită, ci va ocupa toată țara nemțească până se va face mai întâiu liniște și rânduială.

Așa de tare s'a dărăpanat împărăția fâlosului *Wilhelm II*, care credea la începutul războiului că va nimici toată *Francia* în timp de 4 săptămâni.

*

Cât privește *Ungaria* aici pare-că e mai multă liniște, dar *Ungurii* încep a se viaeta că atât *Sârbii*, cât și *Cehii*, cât și *Românii* năvălesc în țară cu *invoirea Ententei*.

Ar trebui să se viaete mai tare de ticăloșiile guvernelor maghiare de mai înainte, cari nu voiau nici să audă de drepturile altor naționalități, ci numai de drepturile națiunei maghiare. În 1868 guvernul *Deák* și *Eötvös* au adus o lege destul de bună pentru naționalități. Dacă s'ar fi înfăptuit cinstit, astăzi de bună seamă, că noi *Românii* am sta mult mai bine în toate prvințele. Dar duhul cel rău i-a îndemnat pe *Unguri* la nesocotirea legii, până la faimosul *Apponyi*, care și mai astăvară umbla să ne ia deavalmă toate școlile cele bune și să ne ducă pe învățători legați fedeleș la *Cluj* să învețe ungurește, căci — vezi *Doamne* — nu știau destul.

Dar atâta umblă ulciorul la fântână până se sparge...

Românii au învățat minte, și-și vor croi scoarța singuri. De asemenea *Slovacii*, *Sârbii*, *Croștii* și celelalte națiuni sântule de dragoste ungurească.

*

Italianii au ocupat tot ce au dorit: *Triestul*, *Fiume*, *Pola*, *Tirolul* de miazăzi. Iși pot întregi patria cu toate ținuturile locuite de *Italiani*.

Câteva trupe au apucat spre *Viena*. Ba vor ocupa și orașul german *München*, până la încheierea păcii.

Alți 250 mii de *Italiani* merg în ajutorul *Ententei* spre *Rusia*.

Intreagă armată ententistă care năpădește țările rusești, pentru a pedepsi și nimici pe *bolșevici*, se urcă la 1 milion de oameni.

Din pricina aceasta și a tulburărilor din *Germania*, se zice că *Englezii*, *Francezii* și *Americanii* trecuți în *Europa* nu vor demobiliza îngrabă.

ȘTIRI.

Episcopul Demetriu Radu a dat ordin ca în gimnasiul din *Beiuș* limba de propunere să fie românească. Dela început românesc a fost acest gimnasiu, dar prin 1890 guvernele ungurești l au silit să se schimbe aproape de tot în gimnasiu unguresc. Aceeaș soarte amenința în vara trecută și gimnasiile noastre din *Brașov*, *Blaș*, *Năsăud*, *Brad*, dacă dreptatea lumii și a popoarelor ar fi rămas tot pe placul lui *Apponyi*!

Inaintarea armatelor române în Ardeal. După știrea mai nouă trupele române în număr de peste 1000 de soldați au intrat în Oșorhei, în frunte cu colonelul Giurgescu. Reprezentanții orașului l-au rugat să fie binevoitor față de locuitorii. Colonelul român a răspuns că trupele române vor în numele regelui Ferdinand și nimănui nu i-se va întâmpla nici o neplăcere. Românii au intrat în oraș în cântecul muzicii lor militare. După amiază un detașament român a intrat în Nirașteu.

Din Cluj ni-se anunță: Românii au ocupat mai multe comune din comitatul Cojocnei, cari de altfel se află dincoace de linia demarcațională. În zilele cele mai apropiate Românii vor intra în Cluj, care deasemenea se află afară de linia această demarcațională. Consiliul național român din Cluj, este asaltat cu întrebări asupra informațiilor ce le au, despre intrarea și ținuta trupelor regatului român. Lumea așteaptă cu încredere și liniște ocuparea Clujului.

— Mai nou aflăm că avangardele române au intrat în Luveni. Nainte de a intra armata română, un oficer român și francez a intrat în sat și a provocat locuitorii să păstreze liniște că n'are să li-se întâmple nimica.

Armatele române vin cu nădejde din toate punctele graniței. Pretutindeni sunt primite cu mare însuflețire. În 3—4 săptămâni va fi ocupate toate ținuturile locuite de Români.

Belgienii reocupându-și țara și orașele, taie părul tuturor doamnelor, cari s'au purtat cu prea mare dragoste față de Nemți.

Clipe înălțătoare de inimi au produs Românii din Bleș și împrejurimi aeroplanul sosit din Băcău (România) în 23 Novembre și care a stat pe Câmpul Libertății, până a doua zi, Duminecă, 24 Novembre.

Mackensen e încă tot în Ardeal. Ci-că el va fi ultimul soldat german, care va părăsi Ungaria.

Prin Orăștie trec convoiuri de soldați germani, cât cu căruțe, cât cu trenuri. Și mai toate bine încărcate cu bunătăți vii și moarte, încât mai pot și vinde din ele.

Se mai zice că pe valea Jiurilor s'au împedecat 30,000 de Nemți, pe la Sibiu și Turnul Roșu vr'o 60,000. Informații vrednice de încredere nu avem, iar gazetele scriu când într'un chip, când în alt chip. Nu ne putem lua după ele.

Năsăudenii, sub conducerea dlui avocat Longin, și-au reocupat toate drepturile sfinte asupra fondurilor și averilor grănițerești, după ce de

pe timpul lui Bánffy, statul pusese mâna pe ele.

Până la subscrierea contractului de armistițiu, cheltuielile de războiu ale Americii au fost de 2,183.680.722 dolari sau rotund 10 miliarde de coroane.

CAZURI DE MOARTE.

Cu inima adânc întristată facem cunoscut tuturor rudeniilor și cunoscuților trecerea din viață a iubitului și neuitatului nostru Emil Seni, funcționar de bancă, întâmplată la 24 Nov. c., în vârstă de 30 de ani. Osemintele scumpului defunct au fost depuse spre vecinică odihnă în cimiterul bisericii gr.-cat. din Năsăud la 26 Nov. c. În veci amintirea lui!

Jalnica familie.

— După un morb scurt și greu, a reposat neica Dumitru Vlaicu, din Binținți, tatăl regretatului Aurel Vlaicu, în noaptea de Luni spre Marți (2—3 Dec. crt.)

Până în clipele din urmă bătrânul de 66 ani nu a încetat a se lupta pentru binele consătenilor, fiind unul din țărani nostri cei mai luminați. Român dela roată, nici o clipă nu și-a pierdut credința în izbândirea idealului nostru. Ne părăsește tocmai când se apropie ceasul mântuirii.

Dzeu să-l odihnească cu cei drepți!

Trei orfani din Felța

La rugămintea stăruitoare a părintelui Pompiliu Constantin, administrator parohial în comuna Felța (protopresbiterul Sighișoarei), apelez prin aceasta la generozitatea familiilor noastre lipsite de copii, sau în situație de a ocroti, pe lângă copilașii proprii, și orfani de ai neamului românesc, să primească sau spre creștere, sau să ia de suflet (să adopteze) pe frații orfani: Magdalina, de 13 ani, Maria de 9 ani și Vasile Popovici de 5 ani, ai căror tată, fost econom în Felța, a picat în război, iar mama lor i-a părăsit pentru veci, acasă.

Dat fiind că orfelinatul, ce să va deschide, nu va putea ocroti decât un număr de tot restrâns de orfani, și că prin urmare datorința creștinească românească ne cere, ca să alcătuim în familiile noastre, de Dumnezeu binecuvântate, tot atâtea orfelinate mărunțele, rog pe cei buni ai nostri să se îndure spre cei trei frați Popovici, avizați, acum în cap de iarnă la bucătura amară a cerșitului din ușă în ușă. Condițiile de primire le vom stabili fără zăbavă.

Sibiu, 27 Noemvrie 1918.

Victor Tordășianu,
exactor arhidiecezan.

Poșta Redacției.

T. Mureșianu. — Va urma.

A. G. B. — Poesia „Române” ne-a sosit prea târziu. De altfel am publicat o a dlui Bora, care a plăcut tuturor.

Pancratie Sidorovici, Suceava. — Pachetul cu calendarele ne-a sosit îndărăpt dela careva poștă ungurească cu observația că „Circulația poștală încetează”.

Meda Ioan, Krassócsér, poșta Reșița. — Pachetul cu calendarele ne-a venit îndărăpt cu avisul, că nu a-ți întrebat la poștă.

Prin reînapoicare ni-s'au făcut cheltueli îndoite.

SCHULLER ATELIER DE FOTOGRAFIE

Orăștie, Piața mare Nr. 27.

Oferează toate speciile de fotografii (poze) în cea mai bună executare.

Se găsesc fotografii și afară de atelier.

În atelier se poate fotografa la lumină electrică până la 7 ore sara.

CALENDARUL INTERESANT

pe 1919

se poate căpăta cu prețurile următoare:

pentru 1 ex. Cor. 1'70	pentru 5 ex. Cor. 8'—	pentru 35 ex. Cor. 45'50
„ 2 „ 3'40	„ 15 „ 20'—	„ 40 „ 52'—
„ 3 „ 5'10	„ 20 „ 26'—	„ 45 „ 58.50
„ 4 „ 6'80	„ 25 „ 32.50	„ 50 „ 65'—
	„ 30 „ 39'—	„ 100 „ 130'—

De asemenea am scos de sub tipar Nr. 1 din „BIBLIOTECA INTERESANTĂ pentru popor”. Cuprinde pățaniile scrise în versuri ale unui recrut și multe prefaceri minunate, ce le-a adus războiul.

Prețul unui exemplar 80 fileri, cu poștă cu tot.

Se pot căpăta dela

„Tipografia Modernă”
Szászváros (Orăștie). (Hunyad m.)

Cine cumpără acest calendar, sprijinește totodată și foaia.

PRAFUL ANTISPANIOL

Desinfectează deci cel mai bun scut contra morbului Spaniol. Fieștecare să fie provăzut cu acest prav. Prețul 4 coroane.

Să află la farmacistul:

Cornel Demeter

Orăștie — Szászváros.
(Hunyad m.)

Cumpăr fân și pae cu prețul zilei (curent)

Proprietarii, cari au fân și pae de vânzare să se adreseze Dlui Cimponeriu drumul țării No 4.